

SELMECZBÁNYAI ELLENŐR

a vidéket is felölelő társadalmi hetilap.

Előfizetési ára:

egész évre 8 kor., fél évre 4 kor., negyed évre 2 kor.

Egyes szám ára 16 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Selmezbányán, Szentháromság-tér 6-ik szám alatt, ahová a lapot érdeklő összes küldemények czimzendők.

Megjelen minden csütörtökön.

Hirdetések és reklámok jutányos áron közöltnék. Nyitlter sora 30 fillér.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlése.

Budapest, 1905, szept. 24—25.

Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület foyó évi rendes közgyűlését — mint már előre jeleztük — e hó 24-én és 25-én Budapesten a Tudományos Akadémia kistermében tartotta meg.

Ezzel azt hisszük, el is mondtunk volna máskor mindent, de jelen esetben — mert a közgyűlésnek reánk selmeczkiekre nézve egy fontos pontja is volt — behatóbban foglalkozunk.

E fontos pont az eddig sokat vitatott főiskola áthelyezésének kérdése volt.

És most, te selmeczi bennszü-
lött: légy megilletődve, adj hálát az Istennek, azért a különös gondviselésért, hogy főiskoládattovábbra is tiednek mondhatod.

Mert a közgyűlés rendkívül nagy szótöbbséggel kimondta, hogy a főiskolának Selmezbányán kell maradnia.

Ezzel lezárult e vitás és izgatott kérdésnek utolsó lapja is.

Mint vihar után a termékenyítő nyári eső, úgy kell most elkövetkezni a békés, áldásthözó együttmunkálkodás idejének. A városi hatóság súlyos mulasztást követett el a város fejlesztése, kellemessé tétele érdekében. Szerencsétlen gazdálkodása következtében a pótadó rohamosan emelkedet a nélkül, hogy ezt valamivel indokolni lehessen. A városi vízvezeték építése megemésztett egy teljes berendezésű vízvezetéki összeget, sőt többet, de azért víz-

vezetékünk meg nincs, legalább annak nem nevezhető. Az adminisztráció óriási terheket ró a lakosság vállaira, de azért késedelmes, nem kielégítő. S bár merre tekintünk e városon, a maradiság, az ódsóság sivár képe tárul elénk a maga sötét misticizmusában, ne csodálkozzunk hát azon, ha egy olyan testület, melynek minden egyes tagja évek hosszú sorát tudományos tanulással töltötte, sőt tölti ma is idejét, férfi korának delén kényelem, kellemes környezet, szórakozás után vágyik, és — ezt valljuk be — nálunk a legprimitívebb formában sem tudja feltalálni, tehát vágyik el innen.

Már pedig a dolog úgy áll, hogy egy városi, vagy bármely más hivatalnok, ha nem superál neki a talaj, egyszerűen áthelyeztetni magát máshová, vagy átlép más város szolgálatába. De egy főiskolai tanárnak alig van választása, ha tényleg nem képes az itteni állapotokat tűrni.

Ha pedig nekünk annyira kedves az a főiskola, igyekezzünk annak vezetőit magunknak meg is nyerni, ne pedig az állandó harcokat vivni politikai és társadalmi téren velük. Szüntesse meg a város vezetősége az eddigi vízszás anomáliákat, igyekezzék megnyerni a tanári kart városunknak, és munkálkodjanak együtt a város kiépítésén.

A főiskolai tanári kar, igaz, vereséget szenvedet a Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlésén, amit annak köszönhetünk mi selmeczkiek, mert a tagok hálásak óhajtottak lenni azon komor ócska városhoz, ahol 15—20 évvel ezelőtt, legszebb fiatalságuk éveit töltötték.

A gyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósítást kaptuk:

Nagy érdeklődéssel néztek a selmezbányaiak a Bányászati és Kohászati egyesület ez évi közgyűlése elé, ugyanis ezen gyűlés tárgysorozatának 11-ik pontjával „a bányászati és erdészeti főiskola székhelyének kérdése” volt felvéve. A mintegy 200 megjelent tag között a következő selmezbányai tagokat láttuk: Szitnyai József polgármester, Heincz Hugó orsz. képviselő, Farbaky István főbányatanácsos, Sobó Jenő főbányatanácsos, Faller Károly, Hermann Miksa, Dr. Böck Hugó bányatanácsosok főiskolai tanárok, továbbá Bárdossy Antal bányatanácsos, Veress József, Jákó Gy. Platzer Sándor főmérnökök, Réz Géza, Kövessy Antal, Báliga Aurél, László Adolf mérnökök stb.

A közgyűlést gróf Teleky Géza elnök pontban 10 órakor megnyitja, üdvözlővén a megjelenteket, a jegyzőkönyv vezetésére Gálócsy Árpád egy. titkárt, annak hitelesítésére pedig Hücl Józsefet és Déry Károlyt kérte fel. Gálócsy terjedelmes jelentésben számolt be az egyesület mult évi működéséről, melyet tudomásul vettek, valamint tudomásul vették Gáger Emil pénztáros jelentését is a zárszámadásra és a költség-előirányzatra vonatkozólag és megadták a felmentvényt a számvizsgáló bizottságnak. A napirend szerint következett volna a bányatörvényjavaslat tárgyalása, amit azonban tekintettel a kedvezőtlen politikai állapotokra, a jövő közgyűlésre halasztották el, amikor annak előkészítésével a Bánya és Kohóvállalatok Egyesülete és az

Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület is elkészülhet, amelyeket szintén igen lényegesen érdekel.

Élénk érdeklődést keltett az egyes pontok tárgyalásakor a bányaiskolák szervezete és a vasércz kivitelének kérdése. Mindkét esetben elfogadta a közgyűlés a központi választmány szépen megokolt javaslatát, a melyet az előbbi kérdésben Dérer Mihály főbányatanácsos, az utóbbi kérdésben Gálócsy titkár terjesztett a közgyűlés elé.

E kérdéshez elsőnek Chorin Ferencz főrendiházi tag, a salgótarjáni bányaművek rt. elnöke szólalt fel és nagy szaktudással fejtette ki káros voltát a vasércz kivitelnek és azokat a rengeteg előnyöket, melyek keletkeznének akkor, ha nyers vasunkat ittkon feldolgozzák. Kívánja a vasércznek az országban való feldolgozását, amely iparfejlesztési szempontból is igen fontos. Előadását zajos éljenzéssel fogadták.

Ezután az alapszabályok módosítását, majd pedig a teleki pályadíj kitűzését tárgyalták is, a minek végeztével a selmezbányai főiskola székhelyének kérdésére tértek rá.

A közgyűlés képe hirtelen megváltozott, az előbbi két pont tárgyalásánál észlelhető egykedvűség — unalom — egyszerre elmúlt, az arczokról élénkség és feszült érdeklődés tükröződött vissza.

A kérdést Gálócsy Árpád egy. titkár terjesztette a közgyűlés elé, rövid néhány szóban elmondván, hogy a főiskolai tanári kar egy memorandumot juttatott az egyesülethez és annak tárgyalását már erre a közgyűlésre kérte kitűzni, s bár az igazgatóság a maga ré-

TÁRCZA.

Még egyszer.

Egy néhány hirtelen, erőszakos rázkódás után, nagy zökkenéssel állott meg a vonat. Az utazótáskák legnagyobb része kirepült a hálóból, egy alvó utas legurult a pamagról. Ijedten ugrált fel mindenki.

Zürzavaros hangok hallatszottak kívülről.

A podgyászos kocsi tengeragya átmelegedett elrepedt, a kocsi kisiklott, most ott fekszik a domboldalon. Szerencse, hogy nem valamivel odébb történt. Legurult volna az egész vonat.

— Mikor mehetünk majd tovább?

— Isten tudja! A medgyesi állomás közel van, a kalauzt már beküldöttük, hogy sürgönyözzön. De míg a segítővonat megérkezik, belétehet vagy öt-hat óra.

— Öt-hat óra — szörnyülködtek az utasok. Hiszen ez alatt megfagyhatunk. Téli idő volt, hóval fedve az egész tájék. Már be is sötétedett volna, csak a fehér hó fénye terjesztett szét egy kevés szürkéséget. A közeli falu ablakiból kivilágított egy-egy pislogó mécs. Az a kevés ember, aki a vonaton volt

összeverődött egy kis csoportba. Csupa férfi... Valamivel messzebb két nő vitatkozott némi élénkséggel. Az egyik aztán hirtelen odafordult a vonatvezetőhöz.

— Hogy hívják ezt a falut?
— Medgyesnek.

Meglepetten nézett fel az asszony. Ugylátszik a név ismerős volt előtte.

— Van valami vendéglőfele benne?
— Dehogy kérem, csak egy kis koresma. Az is a legrosszabb fajtából.

A pályatest mellett futó országutáról vidám csillingelés hallatszott. Nyomban utána feltűnt a szánkó.

Hohó Pista, megállj, feldült a vonat.

Egy ember ugrott ki a szánból és gyorsan felment a töltésre. Hamarosan megtudakolta, hogy mi történt. Még javában beszélgetett a fűtővel, vonatvezetővel, mikor az egyik nő, az idősebbik megszólította:

Bocsánat, hogy alkalmatlankodom, de úgy látszik kegyed ide való. Nem tudná megmondani, vajjon itt e mellett a Medgyes mellett van-e a Hauserék kastélya?

— A Hauserék kastélya? Igen is, ott van. Miért kérdi nagysád?

— Azért, mert Hauser Feri Jó barátunk. Ott tán majd kapunk szállást az éjelre. A vonaton utóvégre még sem lehet maradnunk.

— Semmi esetre nagyságos asszonyom. Örülök, hogy éppen erre jartam. Én Hauser Ede vagyok, Feri bátyja.

— Ez valóban szerencse. Bizonyosan ismeri a nevünket. Török Istvánné vagyok, ez meg a lányom Vanda.

— Ah, rendkívül örülök. Hogyne ismerném kegyeteket. Merre van a podgyászok?

Berakták a táskását a szánkóba. Hauser kiült a kocsis mellé, csak elfértek valahogy. A kastélyban Hauserné, a fiatal asszony gondoskodott a váratlan vendégeiről.

Hat órakor az ebédnél találkoztak, mindnyájan.

Hát Feri nincs itt?

— Nem, ő künn lakik a megyeri pusztán, csak néha jön át.

Pár pillanat múlva zaj hallatszott a csarnok felől.

— Nézz ki Péter mi az?

Az inas visszajött:

— A Feri ur érkezett meg.

A leány mintha elsápadt volna. Az inas után rögtön belépett a fiatal uraság, de mikor annak tekintete reá esett, már vérvörös volt Vanda arca.

Csodálkozás, üdvözlés, magyarázatok. Hamar felraktak még egy terítéket és a fiatal ember leült.

— Mi az Feri, miért nem eszel?

— Köszönöm, nem vagyok éhes. — Pedig a csarnokban azt mondta az inasoknak, „siessetek, megésem az egész konyhát.”

Ebéd után bementek a hölgyek a tágas szalónba. Az urak a szomszédos dohányzószobába. Hauser Feri nagy lépésekkel járt fel, alá, két keze a zsebében. A szivarja minduntalan elaludt. Végre is letette. Odament a bátyjához, belévetette magát egy karszékebe, vele szemben. Egy kis ideig hallgatott, aztán megszólalt.

— Öreg.

— Nos?

— Éz az?

— Kicsoda?

— Vagy úgy, még nem mondtam el?

— Mit?

— Várj egy kicsit... Semmit.

— Mégis.

— Nem bánom, elmondom. Tanácsot kell adnod. Ugyis te vagy az egyetlen, aki önzetlen tanácsot adhat figyelj. Nincs több egy esztendőnél, hogy Török Vandát ismerem. Nem vagyok már gyerek, egy könnyen nem esem elragadtatásba, de az bizonyos, hogy már az első látásra belé szerettem. Mikor ez megvilágosodott előttem — elég hamar történt — nem is volt semmi kifogásom ellene. A családot ismertem: állás, vagyon, minden meg-

szeről az idő rövidsége miatt az ügyet kellően elő nem készíthette s így a tárgyalásra csak a jövő közgyűlésre óhajtott volna kitűzni. A tegnapi választmányi ülés azonban úgy döntött, hogy ez már ma tárgyalassék le.

A kérdéshez első sorban Dr. Böck Hugó főiskolai tanár szólott hozzá, a főiskolának Budapestre leendő áthelyezése mellett foglalt állást és ennek kapcsán a város ellenmemorandumában felhozott érveket czáfolva kijelentette többek között, hogy azok a világhírű tanárok, kiket a választmány felsorol, mint Jaquin, Scopoli, Delius, Peitner, Haidinger, Ruprecht, Patzier, Schitko, Lang Verle stb. stb. alig pár hónapig működtek itt Selmezbányán, akik bizony semmit sem tettek e rövid idő alatt arra nézve, hogy főiskolánk hírnevét emeljék. Majd pedig a történelemre hivatkozva hasonlította össze e mozgalmat a nagyszombati egyetemi tanárok akkori mozgalmával, azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy amint akkor azoknak siker koronázta a mozgalmát, úgy előbb utóbb főiskolai tanárok mozgalmát is siker fogja koronázni.

A következő szónok Hermann Miksa bányatanácsos volt, ki meglepő szép bevezetés után általános érdeklődést keltve, meggyőző érveinek fejtegetésével a hallgatóságot szinte magával ragadta. Beszéde alatt többször az általános helyeslés moraja hangzott fel. Beszédét azonban az idő előrehaladott volta miatt, főleg pedig a türelmetlenkedők közbeszólásai végett, meg kellett rövidítenie.

Hermann után Sobó Jenő főiskolai tanár szólalt fel, nyomás érveket hozván fel kollegáinak felfogása ellen, kijelenti azt is, hogy ő a tudományos tanítás színvonala és a székhely kérdése között összefüggést, mint főiskolai tanár nem lát, a maga részéről tehát a főiskolának Selmezbányán való meghagyását és ott leendő fejlesztését hozza javaslatba; szavait általános éljenzés között fejezte be.

Ezután Chorin Ferencz jelentkezett szólásra és kemény szavakban ítélte el a főiskolai taná-

rok mozgalmát „szerencsétlen gondolatnak minősítette a kérdés felvetését, majd teljesíthetőségének lehetetlenségét mutatta ki. Az egész dolgot pedig a maga részéről egyes főiskolai tanárok nyugtalan vérenek, (a választmány) nyugtalan természetének (csakugyan rá-sütik, hogy szocialisták) kifolyásaképpen tekinti; ezek érveit el nem fogadhatja, és a mi pedig azt illeti, hogy a főiskola nem nevelheti elég tudományt alapon az újabb generációt, a tanári kar megnyugtatóra, de sőt dicséretére, felemlíteni kötelességének tartja, hogy ő, mint aki az újabb erővel az életben, a gyakorlatban ismerkedik meg, határozottan állíthatja, hogy azok kiképezetése alaposnak mondható; miért is nézete szerint a főiskola elvitelének kérdése vitás nem lehet. Szavait a főiskolának mostani székhelyén leendő meghagyását indítványozó javaslattal fejezte be.

Ekkor már 2 óra felé járt az idő, a sok éhes gyomor okozta türelmetlenség oly fokra hágott, hogy a két utolsó szónokot Sztinyai polgármestert és Heincz képviselőt meghallgatni sem akarták. Mindketten rövidre szabták is mondókájukat és a folytonos helyes, úgy van, szavazzunk már (ugy látszik leszavazták volna már a koalíciót is csak enni meheszenek. Szerk.) kiáltások közben kérték a központi választmány javaslatának elfogadását.

Heincz beszédében a bányászati szellemnek a fiatalságra nézve Selmezbányán gyakorló, előnyös voltáról, míg Sztinyai a városi lakosság megzavart nyugalmanak helyreállítása érdekében kérte a közgyűlést, hogy kérdésben határozott állást foglaljon.

Több szónok nem lévén, elnök feltette a kérdést, hogy kik kívánják a főiskola áthelyezését és rendkívül nagy szótöbbséggel a főiskola Selmezbányán maradása mellett határoztak, mit is elnöklő gróf Teleki a következőleg hirdetett ki:

Miután sem a mostani vita folyamán, sem a főiskolai memorandumban, olyan érvek nem hoztak fel, melyek indokoltá tennék a főiskola elhelyezését, ha-

tározatilag kimondja, hogy a közgyűlés a beadott indítvány felett napirendre tér.

Másnap 25-én folytatólagosan elhatározták, hogy ezentul, mint régebben, a közgyűléseket felváltva más-más bányavidéken fogják megtartani. Ezután két szakfelolvasás következett, végül megválasztották a tisztikart.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az antialkoholizmus.

Mentsük meg a magyarországi munkástársadalmat. Ma, amikor az emberi jogok sok nemes küzdelme folyik, amikor a népjogokért való háboruban a munkástársadalom viszi a vezérkari szerepet, többszörös intelemmel szól hozzánk a kötelesség: mentsük meg a magyarországi munkástársadalmat.

Mitől? Hogyan? Ez itt a kérdés. Az elsőre a következő a felelet: az alkoholizmustól. A második kérdésre már hosszú a válasz. Egy egész mentő akció, egy nagy részletességgel, sok gondal kidolgozott program.

Szomorú jelenség nálunk, hogy a munkástársadalom nagy kontingensét rabul ejtette a pálinkaivás szenvedélye. Ha a statisztikai kimutatást nézzük, az alkoholizmus terjedésének következő elosztódását látjuk Magyarországon. Az alkoholizmus rabbjai nagyjából a munkások. Következnek utánuk a hegyvidék lakói, kiváltképpen a nemzetiségek, ezek között is leginkább a tótok. Még legkevésbé üzik a pálinkaivást az alföldi magyarok.

Ezzel a számbeli elosztottsággal szemben a legsürgösebb tehát a munkástársadalom megmentése. Külföldön, így nevezetesen Angliában többféle erre irányuló intézkedés és intézmény van, a melyek már is látható eredményekben mutatják a maguk hasznosságát. Pedig Angliában csak apró, társadalmi csoportosulás, szervezkedő egyesülés utján indult meg az alkoholizmus elleni akció, a különböző mértékletességi egyesületek adták az első lökést a nagyobb, általánosabb

mozgalomnak, amelyet aztán sietett az állam gondoskodásába venni és törvényekkel támogatni.

Nálunk minden fiaskót vállal, ami társadalmi kezdeményezésből indul ki. Ennek jórészt az az oka, hogy nincs együttműködő, együttérző társadalmunk. Magyarországon tehát az ily irányú törekvés sikerét csak az biztosíthatja, ha az állam kezdi, folytatja és fejezi be. Mindig csak az állam.

Hát lássuk, mit tehetne az állam. Mindenekelőtt törvényt alkothatna. E törvény korlátozná az alkoholfogyasztást, amit úgy lehetne keresztülvinni, hogy orvosi diagnózis alapján átlagosan megállapíttatná, hogy mennyi alkohol nem árt meg az embernek. Kocsárosok, vendéglősök azon a mértéken túl nem adhatnának egy és ugyanazon embernek italt. Ez a korlátozás ugyan nem ideális, de mégis valami eredményt jelent.

Az állam szigorúan megtiltana, hogy gyárak, nagyobb munkaműhelyek közelében kocsmák nyitassanak.

Ez a sok ehhez hasonló sok más intézkedés kell ahoz, hogy az alkoholizmus elleni küzdelem némi eredményre vezessen, sőt szabad ezen a téren olyan messze menni, amennyire csak egy liberális társadalmi mentő akció elmehet. Törvényt kellene alkotni az iszákosság ellen. E törvény szelleme az volna, hogy büntetéssel sújtja az iszákosságot.

Ez volna a helyes, okos és céltudatos mentőpolitika. Attól pedig ne riadjon vissza az állam, hogy egyik legfőbb állami jövedelmét a szeszfogyasztást vesztene el ezekkel az intézkedésekkel. Ami veszteség éri e téren, fel nem éri azt soha az a rendkívüli jelentőségű haszon, melyet emberanyagban, megmentett existenciákban, munkaerőben visszahódít magának.

Nem tudjuk, mik lesznek eredményei a Budapesten megtartott anti-alkoholista kongresszusnak. De ha azzal a komolysággal és lelkiismeretességgel vezetik végig ily irányú programjukat, amint azt Angliában tették, akkor elhisszük, hogy ez nemcsak ideális mozgalom, de komoly mentőakció...

felelt. Elhatároztam, hogy igyekezni fogok elnyerni a kezét.

Egy ideig jól ment minden. Nagyon szépen megbarátkoztunk. Azt merem állítani, hogy kitüntettett minden alkalommal. Nem csak nekem tünt ez fel, a barátaim is csak úgy hívtak a „Vanda lovagja.” Jól van, kitüntetett, de másokról sem mondott le. Kaczerkodott mindenki. Csodálnám, ha téged békén hagyott volna. Ugy-e megpróbálta?

Az idősebbik csak a fejével bólintott, hogy „nem.”

— Nem? Csodálom. Menjünk tovább. Magad megítélheted, hogy szép. Természetesen mások is bolondulnak utána. Én voltam a kegyencz, de a többi is úgy tudta kezelni, hogy azok sem veszítették el a reményüket. Nem részletezem tovább az eljárást, végeredmény: nagyon kaczer. Én meg féltékeny vagyok. Egyszer el is ragadt a féltékenysége. Szemére hánytam a kaczerőségét. Nagyon megharagudott.

— Mi joga van önnek engem kérdőre vonni?

— Most még nincs jogom, de ha maga is úgy akarja, nemsokára lesz.

— Ugyan?

— Igen! Vanda. Tudja jól, hogy szeretem. Az az egyetlen kívánságom, hogy feleségemmé tegyem. Mit felel?

Egy darabig nem szólt, csak nézett a pattogó tűzbe. Ismételtam a kérdést. „Sajnálom . . . Igazán . . . az a

meggyőződésem . . . Hígyje el . . . nem vagyunk egymáshoz valók. Maga féltékeny, szenvedélyes én meg kaczer vagyok. Egyikünk sem fog engedni, szerencsétlenek leszünk mind a ketten. Nem leszek a felesége.” A fiatal ember elhallgatott. A másik egyet-kettőt szippantott a szivarján.

— Itt nincs ok se tanácskérésre se tanácskozásra. Be van fejezve. Egyszerűen ismerősei vagytok egymásnak, mint azelőtt. Punktum.

— Igen, ha csak eddig volna. Én is ezt mondtam magamnak akkor. Hanem más történt. Nem tudok megszabadulni a képétől. Hogy egyszer igazán megszerettem, szeretem most már örökké a hibáival, sőt ha volnának még a vétkeivel is. Most tanácsolj.

— Hm. Nehéz dolog. Próbáld meg még egyszer. Az az ok, ami miatt vissza utasított, nem eléggé plauzibilis. Azt mondd, kaczer. Hátha csak színészkedés volt? Próbáld meg újra.

A szalomból ének hallatszott. Vanda hangja volt.

Végig mentem az ormódi temetőn. Elvesztettem, piros bársony kesz-

[kenőm,

Piros bársony keszkenőmet nem bá-

[nom
Csak a régi, csak a régi szeretőmet
[sajnálom.
Te, ez nekem szól — kiállított Hau-
ser Feri hirtelen felugorva. — Nézz ide.

És a belső zsebéből egy gondosan összehajtogatott kis vörös nyakkendőt húzott ki.

— Próbáld meg még egyszer — felelt az idősebbik teljes szilárdsággal.

Bementek ők is a szalomba. A leány felhagyott az énekléssel, de tovább zongorázott. A fiatal ember rákönyökölt a zongorára és nézte. Vanda érezte a tekintetét, de nem merte felvenni a szemét. Egyszer csak megszólalt Feri:

— Ismeri az a német diáknótát: „Das Mädchen dass ich liebe, wird niemals meine Frau?”

— Igen, de ez nem tragikus egy csöppet sem. Most már föl mert nézni, találokotek tekintetük. Tán egy kicsit sokat tartott a pillantás. Hirtelen felnevetett, aztán pajzánkodva mondta: „Weine, weine, weine nicht, Ich werde dich lieben, aber heirathen nicht.”

— Rám olvasta?

A leány felugrott, ránézett a fiatal emberre és gyorsan bement a dohányzóba. Az megértette és követte. Betette maga után az ajtót.

— Jobb lesz — szólott Vanda — ha most mindjárt tisztába jövünk egymással. Előbb-utóbb ugyanis egyedül maradunk és maga talán . . . talán akar valamit mondani.

— Figyeljen Vanda! Élni fogok az alkalommal. . .

— Valahogy vissza ne éljen velem. — Nem azt nem tehetem. Hiszen

maga annyira fölöttem van, annyira a hatalmában vagyok, hogy még ha akar-nám se élhetek vissza helyzetével.

— Nos, hát mit akar mondani?

— Csak azt, amit már egyszer mondtam. Legyen a feleségem.

— Én már feleltem erre egyszer.

— Kérem ne ujrassa meg. Egy kis változatosság jót tenne.

— Ne tréfálkozzunk. Ez komoly dolog. Maga akkor azt mondta, hogy kaczer vagyok.

— Most is hiszem.

— És mégis megkéri a kezemet?

— Meg. Szeretem magát Vanda! Látom a hibáit, de szeretem azokat is. Élek, halok magáért. Nem tudok lemondani önről.

— Én nem merném állítani, hogy szeretem. Jó barátok talán lehetünk, de ha megjelennek esetleg az az ember, akit szeretni tudok, akkor . . . el van készülvén erre a lehetőségre is.

— El mindenre!

— Hogy lehetséges ez?

— Meg vagyok róla győződve, hogy maga engem szeret.

A leány elkezdett csendesen sirni. A férfi megfogta a kezét, odavonta ajkaihoz. Aztán gyöngéden átölelte.

És Vanda sirva súgta: — Talán igaza van. Pedig tudta, hogy nincs igaza. Egy másikat szeretett régóta. De annak a másikkal ő nem kellett.

K.

...rjük t. olva- nek előfizeté- seiket mielőbb iupunk kiadóhi- vatulához (Szentháromság-tér 6.) juttatni, hogy nagy anyagi álto- sáttal áró feladatunknak csüg- gedés nélkül megfelelhessünk.

— **Személyi hírek.** Szitnyai József polgármester és Heincz Hugó orsz. képviselő a bányászati és kohászati egyesület közgyűléséről kedden délután érkeztek haza. — Kachelmann Farkas bányatanácsos hétfőn délután Besztercebányára utazott. — Bárdossy Antal bányatanácsos Budapestről Aranyidára utazott, hogy ott a szokásos bányabeb- járásokat megejtse.

— **Októberi ájtatosság.** A hely- beli róm. kath. plebániái templomban egész október hónapban át d. u. 5 óra- kor (naponként) szentség kitétel mel- lett rózsafüzér-ájtatosság lesz tartva. Ez ájtatosság szól hazánk Nagyszonyá- nak a Boldogságos Szűznek: mint a Megváltó anyjának, kinek és Megváltó- nak életéből vett titkok feletti elmél- kedés képezi az ájtatosság lényegét. Az ájtatosság már szept. 30-án d. u. 5 órakor kezdődik.

— **Áthelyezések.** Berenczei Kovács Géza, marosújvári bányamérnök és Urbán Andor nagybányai segéd- mérnök kölcsönösen áthelyeztettek.

— **Eljegyzés.** Polgár Antal áll. erdővéd vasárnap e hó 24-én jegyet váltott Lupták Balázs polgártársunknak kedves leányával Annuskával.

— **Sikerült műtét.** Örömmel ér- tesülünk, hogy Czobor Adolfné, Czobor Adolf nyug. erdőmester nejét, a budapesti Szent István kórházban Dr. Hüttl megoperálta és a műtét kitűnően sikerült, ez által a tiszteletré méltó be- teg urnő baja már a legteljesebb javu- lásnak indult.

— **Halálozás.** Herbst Jánost, a selmeczbányai ág. ev. elemi iskola ta- nitóját súlyos csapás érte, ugyanis fele- sége szűl. Roth Mariska Budapesten e hó 24-én elhunyt. Hüttl tetemeit Bu- dayeste a farkasréti temetőben helyez- ték örök nyugalomra.

— **Fémkohászat.** A pénzügymin- iszterium a selmeczbányai kohóhiva- tálnál a kénés kövek pörkölésénél fejlő- dő gázok felfogása és ártalmatlanná tétele céljából kísérleti berendezés lé- tesítését engedélyezte, mely ha beválik, a kohó környékén az eddig teljesen terméketlen terület újból, gazdaságosan használhatóvá tehető.

— **Alkoholelles sz. beszéd.** Szept. 24-én 9 órakor a kath. plebá- niái templomban a jelenlévő iskolai fi- atalság és hives, egy modern, a jelen idők alkoholelles mozgalmanak hó- doló, de a szt. irási idézetekkel a szó- székre alkalmassá vált beszédet hallot- tunk Hermann József s. lelkészől. A beszéd tárgya volt a mértéktelen al- koholélvezet káros hatása 1. a vagyona, 2. az emberi testre, 3. az ember értel- mére, akaratára, kedélyére és egész lelkére. Az állítások bizonyítása tör- vénszéki és más statisztikai, orvosi adatok felhasználásával történt. Megható volt, a mikor a jelenlévők a többi kö- zött egy törvénszéki jegyzőkönyvben olvasható következő családi tragédiát hallhattak a szószékről: Egy gazdag férj elkártyáztatva és mértéktelenséggel eltékozolva örökségét, családját a leg- nagyobb nyomorba sodorta. Szegény- séghez hozzá nem szokott neje és gyer- mekei végre kétségbeestek és nem lé- vén már betevő falatjuk: halálra szán- ták magukat. A nő kivégezte gyerme- keit, majd éjjel részegen hazajött férjét is, azután pedig erőt vett magán a nő, meg nem ölte magát, hanem jelentke- zett a hatóságnál. A törvénszék elítélte a nőt, a nő megnyugodott, csak ezt kiállította a hallgatóság közé: „Férfiak, ha ilyen tragédiát többé nem akartok látni, mondjatok le a mértéktelenségről.”

— **Tűzoltó gyakorlat.** A selmeczbányai bányatűzoltóság ma délután 2 órakor tartja — hosszú idők után — mint újjászervezett tűzoltó század, Ár- kosi Béla főmérnök bányatűzoltó szá- zadparancsnok vezetése alatt, az első

nagy gyakorlatát, a melyről a városi tűzoltóságot is értesítették. Mint hall- juk a városi tűzoltóság részéről mint- egy negyven tűzoltó fog a gyakorlaton részt venni, ami igen érdekesnek sőt látványosnak ígérkezik.

— **A városi kórház betegápo- lói.** Lapunk egyik előfizetője a követ- kező sorok közlésére kért fel bennün- ket: Meglátogattam városunk kórházát, tudakozódtam a beteg ápolás iránt s lehetetlenség, hogy a tapasztalatról nyilvánosan, a nagyközönségnek a kö- vetkezőket tudtára ne adjam: városunk kórházában az ápolás nehéz feladatát önfeláldozó életű nők: az apácák ki- fogástalanul végzik. A betegek mellett virrasztanak szende arczzal, imára kul- csolt kezekkel, lesve a beteg mozdula- tait, teljesítve kívánságait. Mintha két galambszármány folyton repülésre készen tárulna szét jobbról, balról, olyan ez apácák hófehér fejviselete, s olyan az apácza maga is, ki akár a szelid gal- lamb, repülésre kész, hogy enyhítse a fájdalmát a betegeknek, a finnyasságot nem ismerve, csak a kötelességérzetet. Mindent megtesznek a betegért, legyen még oly súlyosan beteg, sebekkel meg- rakott. Kötelességüket végzik és jutal- mat senkitől se várnak. Jutalom? Ilyet ők nem ismernek, mert szerintük a kö- telességteljesítésnél nincs Isten előtt tetszetőbb valami e földön.

— **Sztrájk Hodrusbányán.** La- punk zártakor kapjuk a hírt, hogy a Te- remtő-tárna bányamunkásai sztrájkba léptek. A differenciák kiegyenlítése vé- gett a helyszíni békéltető tárgyalásra Horváth Kálmán főkapitány ma délelőtt kiutazott.

— **Tűz.** Mult héten csütörtökön este 10 órakor Szent-Antalban tűz ütött ki az ugynevezett malom-épületben. A tüzet a selmeczi nagyvásárról hazafelé utazó vásárosok segítségével az ottani lakosoknak sikerült eloltani, több ház nem esett a tűz martalékává. A selmeczi tűzoltóság tudomásul vette a tüzet, de kivonulni már fáradságába került volna, e nembánomságát e helyütt nyugtazzuk.

— **A koldusok örökös zakla- tása.** A kínaiak, hogy ne legyenek a koldusok örökös zaklatásainak kitéve, még 100 évvel ezelőtt egy szöveteze- tet létesítettek. Ezen egyesület elnöké- vel léptek mostan a kínaiak összeköt- tetésbe s évenként bizonyos összeget kezeihez fizetnek. Az elnök a koldusok feje, bírálja, s minden koldusnak havon- kint kétszer 2—300 szapokot s egy font kenyert juttat fejénként. — Jó volna, ha városunk is ilyen formán rendezné a koldus ügyet, mert bizony itt a kul- dusok száma felette nagy s unos-unta- lan zaklatásnak van kitéve a közönség. A hatóságilag meghatározott koldulási napot csak az üzleteknél respektálják.

— **Névmagyarosítás.** Jezsek Já- nos selmeczbányai lakos nevének Rónai-ra kért változtatását a belügymin- iszter jóváhagyta.

— **Két vérbeli testvér házasa- ga.** A nagyváradi törvénszék egy fiatal házaspárnak, melynek egy kis le- ánya is van, megsemmisítette házassá- gát. Szörnyű vád alá estek egy névte- len levél alapján, mely a házastársakat vérbeli testvéreknek mondotta. Ez be is bizonyult. Ugyanis Szilágyi Juliának Vargha Balázstól törvénytelen fia János született. Az anya nevelte és anyja ne- vét is viselte. A fiú már rég elhagyta anyját, amikor anyja és apja törvénye- sen egybekeltek. E házasságból szüle- tvtt egy leány Piroska. A szülők elhal- tak, a leány a nagyvilágba került s a két testvér megismerkedett, kik egy- másról semmit sem tudtak, csak most a törvénszék útján tudták meg, hogy ők vérbeli testvérek.

EGYESÜLETEK.

NAPTÁR: a „Selmeczbányai Taka- rékpénztár minden héten kedden és pénteken,

a „Selmeczbányai népbank minden héten szerdán,

a „Selmeczbányai Kereskedelmi és Hitelintézet minden hétfőn tartja rendes váltóbiráló üléseit.

A „Selmeczbányai iparosok

hitelszövetkezete“ minden héten csütör- tőkön este 7 órakor tart igazgatósági ülését.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk szükséges voltát és irányel- veit elsőszámunkban ismertettük a tisz- telt olvasó közönséggel, e helyütt csak jelezni óhajtjuk, hogy mi lapunkkal a gyakorlati utra akarunk térni, az eddig nagy-részt frázisokat tartalmazó újság- cikkek helyett tényeket felölelő és igazságokat feltáró közleményekkel szán- dékozunk a nagyközönség érdekeit is- tápolni. Első teendők a fenálló bajok- kat feltárni, vagy az azok megismerésére vezető utat megjelölni. Megismertetni közönségünkkel azon helyes irányt, melynek szolgálatában a lelkesedésé- ben és hazafiságban rejlő erő gyümöl- csözővé válhat; felhívni az érdeklő ha- tóságok figyelmét a gyógyulás forrá- saira, egyengetni a medret e források előtt, hogy azok városunk magyaroso- dásának, szellemi és anyagi erősbödésé- nek imponzáns folyamaivá fejlődhes- senek.

Reméljük, hogy törekvésünkben a nagyközönség elfogulatlan része kész- séggel fog támogatni.

Előfizetési ár:

Égész évre . . . . . 8 kor.
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

Daczára annak, hogy lapunk elő- fizetési ára eléggé csekély összegben van megállapítva, mégis, hogy kitűzött feladatunknak minél jobban megfele- hessünk, és lapunkat minél elterjedet- tebbé tehesük, mindazon előfizetni szán- dékozó tisztelt olvasóink, (egyesületek, vendéglők, kávéházak, fodrászüzletek kivételével) akik ez időszert a hely- lybeli „S. H.“ újságot járatják, és ezt nyugtával igazolják, *mindaddig míg arra is előfizetnek* lapunkat kedvezményes áron, vagyis: egész évre 6 kor., félévre 3 kor., negyed évre 1 kor. 50 fill.-ért kapják.

Selmeczbánya, 1905. szept.

Hazafias üdvözléttel

a „Selmeczbányai Ellenőr“ kiadóhivatala.

Közönség érdeke.

Lapunk 2-ik szában említést tettünk a helybeli róm. kath. fiúiskoláról, hol — állítólag — egyes osztályokban a tanítók erősen forsirozzák a priváta órákat. Nem kutatjuk e dolgot tovább, nem célunk a tanítóságot zavarni ne- mes munkálkodásában, éppen azért szí- ves készséggel adunk helyet az alábbi hozzánk beérkezett soroknak.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Engedje meg, hogy a f. hó 14-én kett becses lapjában megjelent a városi r. kath. tanítótestületet sértő ama meg- jegyzésére, hogy: „a városi elemi is- kolák sikerei a városi r. kath. népis- kolában arról híresek, hogy némely osztályban priváta nélkül a tanuló elő- menetele a fizetett, vagy nem fizetett órapénzekkel jön összhangzásba“, kö- vetkező érdemleges ellennyilatkozatot tehesük:

A tanítót a reá bizott ifjuság neve- lésében és oktatásában tisztán az igaz- ságszeretef vezérli annyira, hogy őt ezen erény gyakorlásának útjáról sem- miféle körülmény le nem téríti. Szegé- nyek és gazdagok, tehetségesek és gyengék, mind egyenlő bánásmódban részesülnek. A főczél az, hogy a gond- jainkra bizott növendékek valódi javát előmozditsuk, keresztényi és hazafias erényeiket ápoljuk és fejlesszük és leg- alább a nagy többségnél az elemi alap- ismeretekben való előmenetelt biztosít- suk. A tanító igazságossága legfeltű- nőbben mutatkozik az osztályozásnál, melynél egyes-egyedül a tanulásban tanusított előmenetel és a magaviselet szolgál mértékül. Ha némely tanuló, a ki a szülő kívánságára a rendes ok- tatás mellett még külön tanításban ré- szesül, annak megfelelő előmenetelt ta-

nusít, az érthető dolog. Mindezeknél fogva ama méltatlan megjegyzést vissza utasítjuk.

Tisztelettel

A városi r. kath. el. iskolai tanítótestület.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Budapest. Köszönettel vettük a köz- gyűlési tudósítást. Összeg ment.

B. B. Legközelebb jön.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

En alulirott *Friebert* Ferencz urat f. évi julius hó 30-án Borkovics János és Dubravszky Rezső tanuk előtt be- csületében megsértettem.

Midőn ezen becsületsértő szavakat e helyütt visszavonom, a történetek fe- lett legmélyebb sajnálatomat fejezem ki s tőle ezuton bocsánatot kérek.

Selmeczbánya, 1905. szept. 27.

Tisztelettel

Fischer Vilmos.

Felelős szerkesztő:

POLONYI ALBERT.

Laptulajdonos:

Polonyi Mátyás.

Egy jó házból való fiú tanulóul felvé- tetik azonnal a „Haladás“ könyvnyomdába Selmeczbányán.

Keressék

két szoba

és konyhából álló lakást a Városháza körüli utcákban.

Czim e lap kiadóhivatalában.

Fizessünk elő

a „Selmeczbányai Ellenőr“-re

Klein Jakab

fűszer-üzletében

Selmeczbányán, a „Hungária“ mellett.

Mindenkor kapható:

friss csemege szőlő, déli gyümölcs, fűszer áruk és szárított halak.

Kemény Dávid

vegytisztító és műfestő

intézete

Besztercebánya (Zólyom.)

Elvállal midennemű férfi és női ruháknak, függönyöknek és bútorszöveteknek **vegytisztítását** és **műfestését** felülmúlhatlan kivitelben és a legolcsóbb árak mellett. **Szállítási idő 8-10 nap.**

Munkafelvételi vállalat Selmezbányán **GOLDNER ADOLF** urnál.

Sümegeh János

divat-, vászon- és rövidáru üzlete
Selmezbányán, Kossuth-tér 46.

Ajánlja

az őszi és téli idény alkalmából dús választékban megérkezett **divatkelme** és **mosóvelez** (barchet) **ujdonságait**, továbbá

Ajánlja

mindennemű szobafelszereléshez szükséges **szőnyeg**, **függöny**, **bútorkelme**, **ágy- és asztalterítő**, **linoleum**, valamint kiváló minőségű **paplanjait**, és **gyapju- és gyapott takaróit**.

Ajánlja

saját varrodájában készült női- és férfi fehérműit. Számtalan elismerő levél a jó anyag, gondos szabás- és varrásért.

Ajánlja

vászon- és asztalnemű raktárát, mely az elsőrendű bel- és külföldi gyárakból lett beszerezve.

Ajánlja

téli kötött- és szövött áruit um. harisnya, keztyű, alsóingek és nadrágok, gyermekruhácskák, kendők stb.

Sárczipó és esernyő nagy raktár.

Sirkoszoruk és temetkezési cikkek dús választékban.

Temetésre ravatalt és díszleteket kikölcsönzők és rendezését elvállalom.

Legnagyobb kezimunka- és hozzávaló kellekek raktára.

Olcsó szabott árak.

Szolid kiszolgálás.

Halló! Ki be

Weisz Adolf Deák Ferencz-utcza 8. számú házban számos év óta fenálló jó hírnevű

rőfös- és divatáru üzletét

egy általa létesített más gyári vállalat körüli elfoglaltsága miatt végleg kiárusítani szándékozik, mely czélból

végeladást

tart s az üzletében levő összes, a nagyérdemű közönség bármily igényeit kielégítő árukat a lehető legjutányosabb árakon szolgálja ki, **miről bárki a legcsekélyebb bevásárlásnál is meggyőződhet.**

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy bevásárlási utamról visszatérve, üzletemet a közelgő őszi és téli idényre

a legfinomabb és legújabb divatu

férfi-, fiu- és gyermek ruhákkal és férfi divat-áru cikkekkel szereltem fel.

Áruim ugy jó szabás, és elegans kivitel, mint olcsóságuk folytán fel-tünést keltenek és ezáltal lehetővé vált, hogy ruhaszükségletét bárki is nálam fedezhesse, mert áruim a legkényesebb igényeknek is megfelelnek.

Egyuttal bátorkodom a n. é. közönség b. figyelmét felhívni nagy

bel- és külföldi szövet raktáramra.

Ruhák mértékutáni rendelését elvállalom, és azokat egy legjobb hírnevűnek örvendő szabó által készíttetem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

SINGER MIKSA.

Uj könyvnyomda Selmezbányán.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Szentháromság-tér 6. sz. alatt** egy a mai kor igényeinek megfelelőleg, modern gyorssajtóval, és betűkkel gazdagon felszerelt **könyvnyomdát** nyitottam, s azt

„HALADÁS” KÖNYVNYOMDA

czég alatt vezetem. — E téren szerzett sokoldalú tapasztalataim és szakképzettségem, valamint elsőrendű papirgyárakkal való előnyös összeköttetésem folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy minden üzletemből kikerülő munka, ugy **szolid áram**, mint **kivitel tekintetében**

bármely más nyomdával kiállja a versenyt.

Könyvnyomdamban készíttetnek minden e szakmába vágó munkák, u. m.:

művek, tankönyvek, folyóiratok, hírlapok, táblázatok, falragaszok, körlevelek, eljegyzési tudósítások, bál- és lakodalmi meghívók, tánczrendek, névjegyek, gyászlapok, mindennemű kereskedelmi és hitelintézeti munkák stb., stb.

izléses kiállítással, több nyelven is.

Legfőbb igyekezetem oda fog irányulni, hogy mindenben, mindenkor a n. é. közönség teljes megalégedését érdemelhessem ki, miért is kérem vállalatom iránti nagybecsű pártfogását.

Polonyi Mátyás.